

Gitarrlektioner på Youtube - Så ser det ut!

Examensarbete
Musikpedagogexamen
Vårterminen 2012
Poäng: 15
Författare: Mikael Berg Andersson
Handledare: Maria Calissendorff

Sammanfattning

Syftet med denna studie är att undersöka hur undervisning i elgitarr går till på Youtube och vilken kvalitet utvalda gitarrlektioner har.

Genom mina erfarenheter som gitarrlärare och i möten med andra gitarrister har jag förstått att många tar del av det enorma utbudet av gitarrlektioner som finns på Youtube. Jag upptäckte att det saknades tidigare forskning i ämnet och ville därför genomföra denna undersökning.

Jag har analyserat 15 olika lektioner i elgitarr genom observation samt genom att själv agera gitarrelev. Med utgångspunkt i dessa lektionstillfällen har jag analyserat lektionerna utifrån följande frågeställningar:

- Hur designar läraren lektionen såväl visuellt, auditivt som kommunikativt?
- Hur är den tekniska kvalitén på lektionen?

Resultatet av studien visar att lektioner i elgitarr på Youtube är ett bra komplement till traditionell undervisning men dessa lektioner ger ingen musikalisk helhetsbild. Lektionerna som undersökts har visat sig vara svaga på innehåll eller kvalitet och fungerar därför inte som enda undervisningsform om man vill lära sig att spela gitarr från grunden.

Förord

Jag vill tacka min handledare Maria Calissendorff för all hjälp med att genomföra den här uppsatsen. Jag vill också tacka min syster Maria för hjälp med korrekturläsning och stöttning med arbetet.

Ett extra stort tack vill jag rikta till min sambo Lotta som har stöttat och stått ut med mig under mina berg- och dalbanor i examensarbetets gång!

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	5
1.1 Syfte och frågeställningar.....	6
1.2 Definitioner	7
2. Bakgrund	8
2.1 Ett designteoretiskt perspektiv	8
2.2 Youtube och tillgänglighet av undervisning	8
2.3 Ungdomars användning av internet.....	9
2.4 Lärare eller internet	9
2.5 Feedback och motivation	9
2.6 Musikpedagogiska utmaningar	10
2.7 Musikalisk kommunikation.....	11
2.8 Hur man lär sig att spela.....	11
3. Metod	12
3.1 Urval.....	12
3.2 Genomförande	12
4. Resultat.....	13
4.1 Nothing Else Matters.....	13
4.2 Paranoid.....	14
4.3 Whole lotta love	15
4.4 Smoke on the water	16
4.5 Little Wing	18
4.6 Tabeller.....	19
5. Diskussion	24
5.1 Läraren som förebild	24
5.2 Hur lärarna designar lektionerna visuellt	24
5.3 Hur lärarna designar lektionerna auditivt.....	24
5.4 Innehåll och meningsskapande.....	25
5.5 Hur lärarna designar lektionerna kommunikativt.....	26
5.6 Den tekniska kvalitén	26
5.7 Fördelar med lektioner på Youtube.....	26
5.8 Metodval.....	27
5.9 Vidare forskning.....	27
5.10 Slutsats	27
7. Källförteckning.....	29

1. Inledning

Då vi lever i ett samhälle där internet är en stor och naturlig del av vardagen så har jag börjat intressera mig för hur man kan använda sig av internet i undervisningen. Genom mina erfarenheter som gitarrlärare och i möten med andra gitarrister har jag förstått att många tar del av det enorma utbudet av gitarrkurser på internet. Det vore därför intressant att ta reda på vad dessa kurser innehåller och vilka metoder som används. Internet kan ju dessutom vara ett mycket bra hjälpmedel i undervisningen både som distributionskanal och för att kommunicera med eleverna. Flera personer har sagt till mig att det är onödigt att betala dyra pengar för en lärare när man kan lära sig allt man behöver genom Youtube (Youtube, 2012) och andra sidor på nätet.

Jag lärde mig att spela utan lärare. De första åren genom att läsa olika tidningar och böcker som jag beställde från USA och från skivor och kompisar. Därigenom har jag en förståelse för att man själv vill söka den information som man behöver. Senare förstod jag dock vilken otrolig glädje man har av en lärare. En lärare kan dessutom ge eleven kunskaper som den inte visste att den skulle söka efter. Jag kan nu som vuxen, professionell musiker och pedagog se den ganska snåriga och ensamma väg jag tog för att komma till den kunskap jag har idag. Det hade säkerligen kunna göras effektivare med en lärare som guidade mig hela vägen, å andra sidan har letandet efter kunskap gett upphov till mycket glädje. Den direkta kommunikationen och inspirationen som man får av en lärare är svårt att ersätta genom andra medier, men lektioner på internet kan vara ett bra komplement då man har möjlighet att få en lektion precis när man vill eller behöver. Till exempel vid ett sökande på låten "nothing else matters tabs" får man 3 980 000 träffar via Google (2012-01-19). Varför behövs då lärande i klassrum frågar jag mig? Uppenbarligen kan man ju få väldigt mycket information om gitarrspel via internet. Det förutsätter dock att man vet vad man ska söka efter och att man har ett kritiskt förhållningssätt för att komma åt bra internetundervisning.

Universitetslektorn Robert Schenck skriver i *Spelrum - metodbok för sång - och instrumentalpedagoger*:

För våra elever å andra sidan är, med några få undantag, musicerandet "bara" ett av flera fritidsintressen (Schenk, 2000, s.31).

Med tanke på det att de flesta som börjar spela ett instrument inte har som mål att arbeta som musiker utan att spela kanske bara är ett av fler fritidsintressen så kan lektioner via Youtube vara ett bra alternativ. Man kan ta del av lektionen den tid man själv önskar och det kostar ingenting. Kön till kulturskolans kurser i gitarr är dessutom ofta väldigt lång. 7000 elever står på kö till Stockholms kulturskola (Sverigesradio, 2011), så om man vill lära sig spela så kanske lektioner via internet är det enda alternativet.

Eleven har kanske inget behov av all den kunskap jag som lärare tycker är viktig för att bli "bra". Gitarristen och läraren Guthrie Govan berättar i en intervju om en man i 50-årsåldern som är på en clinic där Guthrie talar om vikten av gehör då mannen avbryter med att säga: "Jag har inget behov av det där gehöret du pratar om. Får jag bara lära mig att spela *Leila* så är jag lycklig resten av mitt liv" (Gold, 2011, s.64). Om man lär sig via internet så har eleven möjlighet att själv välja vad den vill få ut av lektionen. Schenk (2000) skriver att musikskolans mål och elevernas önskemål inte alltid sammanfaller. Som lärare är det lätt att vi baserar vår undervisningsstil på egna förebilder istället för vad eleverna behöver.

Det som var vår värld, vår kultur och våra relationer känns allmängiltigt, men eftersom våra musikerfarenheter, ambitioner och förebilder var annorlunda än våra elevers räcker det inte bara med de egna referenspunkterna (Schenk, 2000, s.32).

Elevernas musik har fortfarande inte fått den plats som den förtjänar enligt Bo Nilsson (Nilsson, 2011). Repertoaren styrs ofta av läraren och liten notis om elevernas önskemål görs. Han berättar om en elev som inte vill ta lektioner för att de förstör hennes fantasi. Anmärkningsvärt! Lektioner via internet innebär andra möjligheter för eleven i relation till läraren och inlärningsprocessen än klassrumsundervisning eftersom eleven själv kan söka upp det den vill lära sig. Undervisningen blir således mer individanpassad helt utifrån elevens önskemål.

Jag har sedan ett par år tillbaka själv lagt upp gitarrlektioner via Youtube och via en stor svensk kommersiell hemsida för musikundervisning. Detta har bidragit till mitt intresse att få veta mer om internetundervisning.

Utifrån detta resonemang så vill jag därför undersöka hur gitarrlektioner på Youtube går till. När jag talar om gitarr så kommer jag fortsättningsvis att mena elgitarr då det är lektioner på elgitarr som min undersökning bygger på och som är mitt huvudinstrument.

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med detta arbete är att undersöka hur elgitarr lärs ut på Youtube och vilken kvalitet utvalda gitarrlektioner har och sedan jämföra dem med varandra.

Utifrån syftet finns följande frågeställningar:

- Hur designar läraren lektionen såväl visuellt, auditivt som kommunikativt?
- Hur är den tekniska kvalitén på lektionen?

Frågeställningarna är utvalda med tanke på de olika delar som är viktiga för att internetlektionen ska fungera som undervisning och vad som där är intressant att lyfta fram. I och med att läraren inte kan korrigeras felspel hos eleven och eleven inte kan ställa en direkt fråga vid osäkerheter behöver lektionerna vara mycket väl gjorda och tydliga så att inga frågetecken kommer upp. Det kräver också en del övning att göra en lektion framför en kamera, som inte kommunicerar med läraren. Man kan som lärare inte veta huruvida eleven förstått instruktionerna när man undervisar via Youtube.

A teacher still must get comfortable with teaching in this new environment. Teaching at a distance is quite different from teaching three feet away. Identifying and fixing embouchure or posture problems, or delicate fine-tuning issues, are much more difficult when the instructor is not in the same room. Another issue is the lack of true interaction between musician and student (Criswell, 2009, s.26).

Jag tror att man som elev i första hand härmar det man hör och ser, därför är det intressant att undersöka hur läraren förebildar.

Eleverna kommer alltid att påverkas mer av hur vi själva spelar eller sjunger, hur vi själva sitter eller står, av våra egentliga attityder till olika typer av musik och musikaliska framträdanden, och av vår egentliga tolerans för olika kulturer och personlighetstyper än av allt vi säger i ord (Schenk, 2000, s.39).

Som lärare är det då viktigt att man agerar som en god förebild framför kameran, att man spelar och visar på ett sätt som är lätt att förstå och att den kunskapen man förmedlar hjälper eleven i sitt fortsatta lärande.

Jag har även tittat på svagheter i de olika lektionerna ur ett bredare perspektiv. Kan läraren spela det han ska lära ut, har han en teknik som är bra för eleven att härma, finns det ett flöde i lektionen och håller läraren intresset uppe för att eleven ska orka se hela lektionen?

Det kan vara en fördel om läraren använder sig av olika pedagogiska hjälpmedel för att göra lektionen lättare att förstå och för att instruera stycket på ett tydligt sätt. Det kan till exempel handla om att få eleven att dela upp stycket i musikaliska delar eller att referera till något som många förväntas kunna.

Den tekniska kvalitén på lektionerna är viktig för att eleverna ska kunna ta del av den information som läraren har för avsikt att förmedla i såväl ljud som bild.

Bildkvalitén är viktig för att man enkelt ska kunna se och följa med i vad läraren gör. Här är inzoomningar och kameravinklar viktiga för att det ska bli lättare att fokusera på det som är viktigt i lektionens delar.

Ljudet och att man tydligt hör instruktionerna och musiken är en självklarhet om man ska kunna lära sig musik. Ljudet bör vara av sådan kvalitet att man lätt kan uppfatta detaljer i musiken och att man inte ska behöva anstränga sig för att höra vad läraren säger eller spelar.

1.2 Definitioner

I uppsatsen förekommer vissa begrepp som för en elgitarrist är självklara men vilka kan behöva förklaras för andra läsare. Här ska klargöras att när begreppet gitarr används i uppsatsen syftas det alltid på elgitarr.

Riff	Kort upprepad melodi eller ackordslinga
Jamma	Improviserat musikstycke.
Benda	Töja strängen till annan tonhöjd.
Tab, tabulatur	Notskrift för gitarr som genom siffror visar var på gitarrhalsen man ska trycka.
Powerchord	Ackord bestående av grundton och kvint. Vanligt förekommande på gitarr.
Alternate picking	Spela med plektrum vartannat ned vartannat uppslag.
Pentaskala	Pentatonisk skala bestående av fem toner, vanlig i rock och blues.

2. Bakgrund

I detta kapitel redogörs för designteori vilket utgör det teoretiska ramverket. Vidare redovisas tidigare forskning och relevant litteratur som berör instrumentalundervisning via internet.

2.1 Ett designteoretiskt perspektiv

Med samhällets förändring ändras villkoren för lärandet. I dag när vi lever i ett informations- och tjänstesamhälle behöver iscensättningen av lärande förändras. Eleverna utformar i större utsträckning sina egna lärovägar och ”designperspektivet lyfter fram *den formande processen* som både lärare och elever är inbegripna i.” (Selander 2009 s.24)

I boken *Design för lärande- ett multimodalt perspektiv* (Selander & Kress 2010) presenterar författarna det designteoretiska perspektivet på lärprocesser och hur de utvecklas i handling. I det designteoretiska perspektivet på lärande ligger fokus på frågor som hur, på vilket sätt och med hjälp av vilka medel som kunskapen ges form. Selander och Kress använder sig av begreppet didaktisk design, det vill säga design för lärande. Didaktisk design beskriver hur individen kan forma sociala processer och skapa förutsättningar för lärande. Det beskriver även hur individen re-designar det vill säga återskapar information i egna meningsskapande processer (Selander & Kress, 2010).

Den som lär sig att spela ett instrument måste tolka tecken – ofta i notbilden eller sin lärares gester, vilka visar hur instrumentet ska hanteras. För att designa en gestaltning av sin förståelse behöver eleven transformera tecknen så att de fogas samman till meningsfulla enheter. Meningsskapande sker även på en emotionell nivå, parallellt med denna kognitiva transformationsprocess (Kempe & West 2010). Den transformationsprocess som antas vara minst krävande är imitation.

Genom att lyssna och härma kan en lärare effektivt ge en bild av ett musikstycke, samtidigt som eleven genom syn och hörsel kopplar ihop lärarens hela motorik med det musikaliska gestaltandet till en sammanhållen helhet (Kempe & West 2010, s. 61).

Det designteoretiska perspektivet tar upp alla arrangemang för lärande i och utanför klassrum och skola till exempel läromedel av olika slag och särskild utrustning som ska underlätta lärandet. Läraren ses som en designer av sin undervisning genom sitt sätt att arrangera lektionerna och föreslå olika resurser för lärande (Selander & Kress 2010).

Design handlar om att forma såväl objekt som villkor för kommunikation (Selander & Kress, 2010, s. 23).

Den digitala teknologin har i flera avseenden möjliggjort det virtuella rummet som en plats där man kan kommunicera, hämta information och själv producera information (Selander & Kress 2010).

Ny digital teknologi frigör eleverna från beroendet av det fysiska rummet för att inhämta kunskaper (Selander & Kress, 2010, s. 100).

Lärandet förändras i och med användandet av nya medier, till exempel internet, och webbplatser som Youtube kan ses som en resurs för lärande.

2.2 Youtube och tillgänglighet av undervisning

Youtube är idag den tredje mest besökta webbplatsen i världen (Alexa, 2011). Mängder av gitarrlektioner av olika kvalitet kan ses där. Ordet gitarrkurs ger 46 600 träffar via Google och ordet gitarrlektioner ger 151 000 träffar (Google, 2011-08-31). Enligt min uppfattning är internet en stor del av elevers lärande idag. Tillgängligheten med internet gör att väldigt många människor får tillgång till musik och lektioner gratis och utbudet är dessutom enormt. 2011 hade 93 procent av Sveriges befolkning, 16- till 74-år internetuppkoppling i hemmet

(Statistiska centralbyrån, 2012). Det har forskats en del på interaktiva lektioner med så kallad videokonferens. En av fördelarna med lektioner via nätet och Youtube är att du kan sitta var som helst i världen och få en lektion i till exempel gitarr. Via Youtube är det dessutom gratis att få lektioner bortsett från kostnaden att ha ett internetabonnemang (Criswell, 2009, s.26).

2.3 Ungdomars användning av internet

Tonåringar idag ser inte på internet som teknik utan internet är som en naturlig del i vardagen (Cayari, 2011, s.5). Via nätet kan alla få möjlighet att synas och med hjälp av teknik kan man lätt få ut sitt budskap eller uttryck till miljontals tittare. Cayari diskuterar om internet har en positiv inverkan på amatörmusikerna som anses ha fått stå tillbaka för den elitism inom musiken som fått råda i några årtionden. Han menar att många amatörer blir rädda för att uttrycka sig inom musiken eftersom de professionella förlagorna blir allt mer ”perfekta” så målet blir väldigt långt bort för en nybörjare eller amatör på sitt instrument. Internet, framför allt Youtube, ska då ha en positiv inverkan på så sätt att mängder av andra amatörer vågar lägga ut sina musikaliska bidrag med skiftande kvalitet så att tittaren kan känna att den är tillräckligt bra (Cayari, 2011, s.5).

En viktig orsak till att en ung människa vill lära sig något, och faktiskt också gör det, är att hon känner någon som liknar henne och som tidigare lärt sig samma sak [...] barns och ungas sociala kontext genomgår en förändring med användningen av webbsamhällen, bloggar, chattar och onlinespel (Åkerlund, 2011, s 29).

Människor spenderar allt mer tid i hemmet med användande av massmedier. Andra platser för gemenskap antas då få mindre betydelse (Putnam, 2001).

2.4 Lärare eller internet

I *Design för lärande i musik* talar Kempe och West (2010) om hur bra hjälp det är med en filmad föreläsa på nätet som eleven kan se och höra, jämfört med att vara på en lärarledd lektion och sedan klara sig själv med övningen. Eleverna kommer inte ihåg lika bra vad som gjorts på den lärarledda lektionen och övar inte så mycket som var tänkt medan eleverna utan lärare fast med Youtube som föreläsa hela tiden kan gå tillbaks och se och höra vad som spelas och låta sig inspireras (Kempe & West, 2010).

Via internet kan eleverna själva söka upp vad de vill lära sig, det finns tabulatur eller ackordsanalys med text på de vanligaste låtarna som många elever eftersöker. På så vis får ju eleven helt bestämma över sitt lärande. Dock finns då ingen feedback från en lärare och det är där Youtube kommer in i bilden. Eleven spelar in sin musik med en enkel webbkamera, skickar ut på Youtube och plötsligt kan man få feedback från miljontals användare betydligt snabbare än om man måste vänta på nästa lektion på en bestämd tid i ett bestämt rum.

I och med att samhället förändras behöver också lärandet förändras. I ett designteoretiskt perspektiv på lärande formar eleverna och lärarna nya vägar till lärande och fokuserar på elevernas samspel med varandra, samspel med olika medier i skapandet av representationer (Selander, 2009, s.24-25).

2.5 Feedback och motivation

Johnny Wingstedt, lektor i musik och medieteknik, gav teknisk support på företaget Roland under nittioalet, där han fick mängder av samtal från ungdomar som inte ville ha hjälp utan ville spela upp vad de åstadkommit för musik med sina Rolandmaskiner (Wingstedt, 2012). Det är troligtvis detta sökande efter en publik som har gjort Youtube till så stor och viktig del av dagens musikskapande (Kempe & West, 2010, s. 177).

Det kan vara ensamt att lära sig enbart via internet diskuterar Hirshi i Platonmetoden – internetpedagogik. Om man lär sig i grupp eller med en lärare kan eleverna stötta varandra när de stöter på hinder. Det är annars lätt att man som ensam ger upp när det blir svårt (Hirshi, 2002, s.55). Om man lär sig spela gitarr via Youtube får man ingen feedback via läraren eftersom lektionerna inte sker i realtid. Man kan förstås som elev ladda upp egna videor när man spelar och hoppas på att läraren tar sig tid att svara. Tyvärr får man då räkna med att det man spelat in visas för många fler än bara läraren. Man kan alltså inte få någon direkt respons från läraren vid lärande via Youtube.

Traditionellt har kunskap och lärande studerats i första hand som resultatet av undervisning. Men när lärande studeras utanför undervisningssituationer framstår kunskapen som både resultat och resurs i ett komplext nätverk av erfarenheter, känslor och minnen. I de studier vi gjort är det tydligt att den icke-verbala kommunikationen är mycket snabbare än den verbala, eftersom eleverna reagerar snarast simultant med läraren när hon eller han visar med kroppen (Sundin 1992, citerad i Kempe & West, 2010, s. 192).

Det är alltså viktigt att man ser tydligt vad läraren gör i en lektion på internet och hur läraren förebildar eftersom eleven kommer att härma vad han gör snarare än vad han säger. Det är då viktigt att läraren har planerat analyserat och redigerat sin lektion innan denne laddar upp lektionen till allmänheten på Youtube.

2.6 Musikpedagogiska utmaningar

I perspektiv på populärmusik och skola menar Georgii-Hemming och Kvarnhall (2011, s. 154) att det är i mötet mellan det bekanta och det obekanta som kunskap uppstår. Skolan ska vara en plats där barn och unga kan möta något annat än det som är bekant i deras liv, det vill säga vad eleverna själva letar upp i det virtuella rummet på internet kontra musikpedagogik av professionell lärare i det fysiska rummet som kan komma med spontana infall och ge kunskaper som eleverna inte visste fanns. De menar att det kan bli ett tomrum då den digitala läraren inte interagerar med eleven. I undervisning där eleven och läraren sitter i samma rum så finns mycket större möjligheter till interaktion som kan ge kunskaper som är mer individanpassade. När läraren har möjlighet att observera eleven kan han ändra undervisningen utifrån den respons som eleven uppvisar – om något uppfattas som svårt kan han försöka förenkla på något sätt eller använda en annan metod och om eleven istället tycker att någonting är för enkelt kan läraren öka tempot och svårighetsgraden.

Underhållning ligger oftast i fokus med de digitala pedagogerna vilket de anser vara problematiskt. Det kan vara svårt att separera underhållning med musik från musikaliskt lärande men utgångspunkten bör inte vara omedelbar tillfredsställelse och underhållning när man ska lära sig att spela ett instrument. Det ska givetvis vara roligt att lära sig att spela men det kan behövas en motpol till Youtube. På Youtube är det inte heller klara gränser mellan vad som anses vara musikpedagogik och artistframträdande. Georgii-Hemming & Kvarnhall (2011) berättar om en lärare på Youtube som kallar sig Relaxbois. Han spelar helt enkelt låten som han skall lära ut från början till slut till ett komp utan några som helst instruktioner eller stopp för att förklara vad man som elev ska göra.

När låten är slut och gitarren ringer ut, slår han lite rastlöst an strängarna dämpade, och börjar spela riffet till Dire Straits *money for nothing* i några sekunder, och faller baklänges ur bild, snett till vänster framför kameran – möjligtvis ner i en säng (Georgii-Hemming & Kvarnhall. 2011, s.153).

Relaxbois intention är att lära ut låten men det är oklart i den videon huruvida han är lärare eller artist.

Georgii-Hemming och Kvarnhall (2011) diskuterar också svårigheten med att som elev välja en bra lärare. Hur ska man som användare av internet veta vem som är den bästa pedagogen? Kunskapen man tar till sig kan dessutom bli grund eftersom inga möten mellan människor

uppstår, inget långsiktigt samarbete med gemensamma mål och bakgrund. Historieperspektivet på musik uteblir då man som elev bara enkelt kan trycka sig vidare till nästa pedagog och lektion (Georgii–Hemming & Kvarnhall 2011).

För att få en videolektion att fungera har man som lärare vissa saker att tänka på som inte uppstår vid en klassrumslektion. Eftersom det inte finns någon interaktion och du som lärare inte får respons på huruvida eleven uppfattat dina instruktioner gäller det att vara väldigt tydlig i instruktionerna. Det ställer också en del krav på utrustning. Att ha en bra kamera eller helst två samt att ha förutsättningar för att ta upp bra ljud blir extra viktigt när man designar lektioner i musik på internet. Eftersom man som lärare inte kan rätta om eleven gör något fel eller gör det onödigt svårt för sig, gäller det att detaljplanera lektionen såväl beträffande vad man spelar och säger som hur det ser ut när man spelar (Criswell, 2009).

2.7 Musikalisk kommunikation

Lektioner på Youtube erbjuder inga möjligheter till musikalisk kommunikation i den meningen att man spelar tillsammans, utan det är fråga om härmning.

Även om en musikalisk upplevelse bör betraktas i en helhet, är det nog den känslomässiga kommunikationen tillsammans med det sociala och mänskliga innehåll som kan framföras via texter, som de flesta spontant tänker på när det gäller musik (Gullberg, 2002, s.69).

Musik handlar till stor del om kommunikation vilket redogörs i Johanna Rays avhandling från 2004 (Ray 2004).

Den starkaste musikupplevelsen jag varit med om inträffade för tre år sedan [...] Jag fick sjunga tillsammans med mina bekanta körkamrater till symfoniorkesterns och orgelns ackompanjemang. Hela min själ sjöng, samtidigt som du njöt och jag visste då att jag var med om någonting oerhört. Då konserten var över hörde jag fortfarande min själ sjunga de toner jag nyss sjungit. Den största faktorn som hade bidragit till en stark upplevelse var orgelns ackompanjemang (Ray, 2004, s.132).

Johanna Ray talar i sin avhandling om musikaliska möten man minns och vilket avtryck det kan göra på en människa och att det kan påverka ens relation till musik.

2.8 Hur man lär sig att spela

Populärmusiker har traditionellt sett lärt sig spela med hjälp av att kopiera andra musiker och utveckla sitt gehör (Green, 2001). Det tycks vara så att musiker med informell träning både använder sig av strukturellt övande och mål och av att bara spela det man har lust med. Det stämmer även in på musiker med formell utbildning men de har mer fokus på strukturerad och målmedveten övning. I de intervjuer Lucy Green har gjort med musiker berättar de om sina erfarenheter av formell musikutbildning. De flesta har inte fått ut något positivt av det men några anser att de fick ut mycket kunskap om musik i stort av att ha en bra lärare förutom att bara lära sig tekniker och låtar på instrument, delvis genom att lärarna genomförde konserter med eleverna och att de lyssnade och berättade om musik från ett bredare perspektiv.

Eva Svärde-Åberg har i en undersökning låtit lärare och elever berätta om sina erfarenheter av digital läromedelsanvändning.

Det är genom att eleverna får göra upprepade övningar av mindre avgränsade moment som de lär sig att komma ihåg olika förvärvade färdigheter. Alltför många moment eller för täta lärarinstruktioner leder inte sällan till att eleverna hindras i handlandet (Svärde-Åberg, 2009, s.83).

Repetition är traditionellt sett en viktig del av att lära sig ett musikinstrument. Om man låter eleverna arbeta själva utan inverkan från lärare får de möjligheten att komma till ett flöde av lärande där inte repetitioner blir betungande eftersom de styrs av deras egen vilja att lära. (Svärde-Åberg, 2009, s.83)

I användningen av lektioner på internet får eleven själv bestämma tempot och hur många repetitioner som skall göras. En arbetsuppgift som är vald av eleven kan skapa intresse och fokus för ett barns verksamhet och på så vis hjälpa eleven att disciplinera sin kunskapsinläring enligt Dewey i (Sundgren 2011). Han menar dock att elevens handlande måste ha en riktning och ett mål för att leda till kunskap. Erfarenheten som ett barn gör skall kunna kvalificeras för att kunna leda till lärande (Sundgren, 2011, s.110).

3. Metod

Här redogörs mina kriterier och studiens urval, begränsningar och genomförande.

Jag har valt att undersöka hur fem vanliga gitarrlåtar lärs ut på Youtube genom observation. Observation använder jag i den meningen att jag har tittat på lektionerna och fört anteckningar. Vanligtvis så sker observationer genom att observatören är deltagande och sitter med i rummet. I detta fall sitter jag och tittar vid min dator och deltar alltså inte i sammanhanget. Observationerna har varit strukturerade, det vill säga jag har letat efter svaren på mina frågeställningar och redovisat dessa så noggrant som möjligt (Patel & Davidson, 2011, s.93). Eftersom lektionerna är förinspelade så kunde jag stoppa uppspelningen av lektionen och gå tillbaks när jag inte hann med att anteckna vilket hjälpte till avsevärt.

3.1 Urval

Jag har valt att undersöka femton lektioner för elgitarr på Youtube utifrån fem vanligt förekommande elgitarrlåtar. Jag har valt att göra på detta sätt för att se flera lärare lära ut samma låt och för att få bredd på låtmaterialet som de lär ut. Detta resulterar i att vissa lärare dyker upp i flera lektioner medan andra lärare bara får en lektion analyserad. Undersökningen begränsas till de tre lektioner per låt som kommer högst upp i sökresultatet. Detta utgår ifrån att sökresultaten filtreras efter relevans, vilket är grundinställningen på Youtube.

Lektionerna förs på engelska eftersom jag upptäckte att det fanns för lite material för att göra undersökningen endast baserad på svenska resultat.

Låtarna är:

- Nothing else matters
- Paranoid
- Whole lotta love
- Smoke on the water
- Little wing

3.2 Genomförande

Jag har analyserat de olika lektionerna utifrån hur läraren förebildar, vad läraren gör för att lektionen ska bli lätt att förstå, lektionens svagheter, bild- och ljudkvalitet samt antal visningar. Jag presenterar vad lektionerna innehåller och redovisar mina resultat i analysdelen samt i en tabell.

Mina data har samlats in genom att söka på Youtube efter de låtar jag ville analysera. Jag lade till ordet *lesson* efter varje titel jag sökte på eftersom det var just lektioner jag ville titta på.

Varje lektion har studerats ett stort antal gånger för att få svar på de frågeställningar jag har ställt upp. Efter att ha observerat ett antal lektioner så ändrades frågeställningarna något i och med att nya data kom fram allt eftersom. Jag har hela tiden fört anteckningar om vad som

händer. Vid varje tillfälle för analys av lektionerna hade jag även med mig en gitarr så att jag själv kunde provspela och följa med i lektionerna.

4. Resultat

Här redovisas resultaten av datainsamlingen. Kapitlet inleds med analysen av de 15 lektionerna. Därefter redovisas resultaten i tabeller med kommentarer.

Jag har ställt upp redovisningen enligt följande:

- Namnet på den låt som lektionen innehåller.
- Lektion nr 1 till 3 av samma låt. Varje låt lärs ut tre gånger av olika lärare.
- Namnet på den lärare som håller lektionen.
- Datum då analysen genomfördes.
- Antalet visningar lektionen hade vid tid för analys.
- Lektionens innehåll i löpande text.
- Bild- och ljudkvalitet

Allra sist presenteras en länk till sidan detta för att en intresserad läsare skall kunna gå in och titta samtidigt.

4.1 Nothing Else Matters

Lektion nr 1

Martyzsongs, 2011-10-13, **1 529 761 visningar**.

Videon börjar med att läraren spelar låten tydligt som han ska lära ut på akustisk gitarr därefter berättar han att högerhandens tumme alltid kommer att spela på E- eller A-strängen, pekfingret på G, långfinger på B och ringfingret på höga E. Han visar sedan fingerspelsmönstret på ett tydligt sätt och fortsätter att visa fras för fras och uppmanar eleven att spela med i långsamt tempo. Man får inte hela låten i första videon utan man får leta upp del två i sökfönstret till höger. Den här lektionen är lätt att förstå, läraren är hela tiden tydlig och lätt att följa.

Bildkvaliteten är hög. Man har spelat in med flera kameror som zoomar in för att visa specifika moment.

Ljudet är tydligt.

(<http://www.youtube.com/watch?v=ifQhQv9nlaM> 2011)

Lektion nr 2

Bobby Crispy, 2011-10-13, **291 430 visningar**.

Läraren presenterar låten och spelar igenom den på elgitarr med väldigt lika ljud som på originalet. Lektionen börjar sedan utan förklaring till fingersättning eller någon metod för hur man ska spela. I videofönstret visas en tabulatur på det man ska spela. Den här läraren rabblar på i ett kör utan att visa om eller uppmana att spela med. Tanken är troligtvis att man ska stanna upp videon när man själv tycker och öva.

Den här lektionen är svårare att förstå. Läraren ger inga hjälpmedel eller något att hänga upp lektionen på. Man får inte veta vilken tonart låten går i och inte heller att ackorden är Em, C och D.

Bildkvalitet låg.

Ljudet är tydligt.

(<http://www.youtube.com/watch?v=uE5Y50nObzQ> 2011)

Lektion nr 3

Gally 042, 2011-10-13, **1 732 483 visningar**.

Läraren berättar hur gitarren är stämd och svamlar lite. Det dyker upp en ruta i bilden där han berättar att han inte är professionell gitarrist och han är självlärd. Han berättar att han delar upp låten i tre delar och spelar den första delen slarvigt men man förstår vilken låt det är. Läraren nämner strängarna i fel ordning. Mitt i instruktionen tar läraren en karamell som han smackar på medan han pratar. Läraren spelar många fel medan han visar vad man ska spela. Läraren har fattig teknik och har uppenbart inte spelat särskilt mycket fingerspel. Om man härmar hans teknik kommer det sannolikt att bli onödigt svårt att spela. Jag hittar inte några pedagogiska trix som gör det lättare. Han berättar endast vilka gitarrband man ska trycka på. Det går att förstå den här lektionen men det är inte lätt.

Videon är filmad med en fast kamera och bildkvaliteten är godkänd.

Ljudkvaliteten är låg och det är lite svårt att höra vad han spelar.

(<http://www.youtube.com/watch?v=zSqO1t8DP58> 2011)

4.2 Paranoid

Lektion nr 1

Doctornerve, 2011-11-04, **407 866 visningar**.

Här lär läraren ut solot. Läraren börjar med att tydligt spela solot till en bakgrund. Han säger först att låten går i E . Därefter visar han första frasen. Han förklarar vilken ton man ”bender” ifrån och visar med G på tolfte bandet sedan en bend från band nio. Han delar upp solot i fraser. Läraren går igenom hela solot fras för fras tydligt där han uppmärksammar lägeskiften. Läraren ger ingen inräkning till de olika fraserna vilket gör det svårt att förstå rytmiken i solot. I slutet av videon har läraren lagt till en bakgrund att öva till.

Bildkvaliteten är ganska låg, men inspelad i en vinkel så det är lätt att se vad läraren gör.

Ljudet är upptaget med intern datormikrofon. Allt hörs men ljudet är tunt.

(http://www.youtube.com/watch?v=io_L-QAtE0g 2011)

Lektion nr 2

Classicrockriffs, 2011-11-04, **460 447 visningar**

Det här är en kort video, endast 1:34 min. Läraren börjar direkt med att spela låten med tydlig rytm. En tabulatur rullar samtidigt genom hela lektionen. Inzoomning görs på gitarrhalsen endast där han spelar. Inga instruktioner om hur man skall gå tillväga ges. Videon visar aldrig hur plektrumhanden spelar.

Bildkvaliteten är tillräckligt tydlig.

Ljudet är tydligt men svagt i volym.

(<http://www.youtube.com/watch?v=SdYt5zeMEyQ> 2011)

Lektion nr 3

Gitbad, 2011-11-04, **193 431 visningar**

Videon börjar med att läraren spelar riffet tydligt i helbild. Han har lite märklig teknik. När lektionen börjar är kameran inzoomad på gitarrhalsen. Läraren säger att låten utgår ifrån ett E kvintackord på 12:e bandet. När han sedan pratar om rytmen säger han att man ska slå sexton nedslag på det första ackordet, eller två grupper om åtta, vilket i och för sig är rätt men onödigt krångligt att lura in eleverna på att räkna varje slag när man istället kan tänka takter. Han visar inte vad han gör med plektrumhanden. Läraren spelar igenom varje fras som han visat i tempo så man förstår hur det ska låta. Den här lektionen är lätt att förstå. Jag saknar dock att få se plektrumhanden.

Låg bildkvalitet och otydligt när han själv spelar riffet i början.

Man hör vad läraren säger och spelar men ljudet är bumligt.

(<http://www.youtube.com/watch?v=iiCMp0POdGY> 2011)

4.3 Whole lotta love

Lektion nr1

Bobby Crisby, 2011-11-22, **198 688 visningar**

Läraren berättar att riffet egentligen är tre riff som är hopsatta till ett. Han spelar sedan riff nr 1 med tydlig rytm och visar i långsamt tempo hur man ska spela. En tabulatur dyker upp i rutan så att man tydligare ska se var på gitarrhalsen man ska spela. Läraren säger att riff nr 2 är en kortare variant av riff nr 1. Han visar även att man ska spela ett tydligt vibrato på tonen D vilket är viktigt för att riffet ska låta så nära originalet som möjligt. Han visar inte mycket av högerhanden så det är svårt att veta om man ska spela alternate picking eller alla slag nedåt. Riff nr3 visar han så slarvigt rytmiskt att jag inte förstår rytmen. Det låter som udda taktart. Han delar upp solot i olika fraser. Tabulaturen är fortfarande med. Det är ganska lätt att hänga med eftersom tabulaturen visas, annars skulle det vara svårt då läraren spelar fraserna fort och otydligt och dessutom bara en gång. Inga inräkningar ges. Hela solot bygger på pentaskalan i olika positioner men läraren nämner aldrig det, vilket skulle ha kunnat göra det lättare för någon som har kunskap om skalorna.

Bildkvaliteten är godkänd.

Ljudet är tydligt.

(<http://www.youtube.com/watch?v=JJ3r4rLVQA0> 2011)

Lektion nr 2

Ilearnstoplay, 2011-11-24, **2 835 435 visningar**

Lektionen börjar med att läraren spelar riffet väldigt likt originalet och man har filmat med två kameror varav en visar gitarrhalsen och den andra plektrumhanden vilket gör det mycket tydligt.

Bilden delas av och till höger visas ett ackorddiagram som visar var man ska trycka när man spelar riffet. Läraren och bilden berättar också tonnamnen som man ska spela. En ny bild med tabulatur och noter kommer sedan upp som gör det hela ännu tydligare. Läraren är noggrann och tydlig med att visa och berätta vad som ska spelas så att riffet låter autentiskt. Han visar en gång separat hur man spelar med plektrumet. Han går igenom rytmen med sextondelar och hur de låter. Han avslutar videon med att spela hela riffet i tempo.

Hög bildkvalitet.

Hög ljudkvalitet.

(<http://www.youtube.com/watch?v=isq8ZQSgnBs> 2011)

Lektion nr 3

Martyzsongs, 2011-11-24, **79 780 visningar**

Lektionen börjar med att läraren spelar riffet aningen fel men man förstår vilken låt det är. Han får "feeling" i slutet och jamar lite fritt och ganska taffligt.

Läraren är sedan tydlig med att visa vilket finger han börjar med och vilken sträng. Han nämner att man ska spela ett powerchord i riffet vilket är bra för de som vet vad det är. Han säger även att det är ett E. Han visar hur man spelar med högerhanden även om kameravinkeln gör att man inte riktigt ser hela handen. Läraren visar fel rytm. De sista två minuterna av videon använder han till att förklara varför han inte visar solot och att han inte orkar lära sig det om inte tillräckligt många ber om det, då kan han visa. Sedan jamar han lite på pentaskalan igen.

Bildkvalitet ok. Man hade kunnat ta med mer av plektrumhanden.

Ljudet är tydligt.

(http://www.youtube.com/watch?v=Zi_KZfG7YV0 2011)

4.4 Smoke on the water

Lektion nr 1

Martyzsongs, 2011-11-27, **792 736 visningar**

Den här lektionen börjar med att läraren spelar riffet så att man får höra hur det ska spelas. Han spelar inte med plockkomp som på originalet och fyller ut med sextondelsfills. Han berättar sedan att den här lektionen är en av en serie lektioner där han visar klassiska gitarriff på nybörjarnivå. Sedan använder han en och en halv minut åt att göra reklam för en gitarr som han köpt som verkar rikta sig till nybörjare. Han visar först riffet på ett förenklat sätt. Han visar sedan riffet på den tjocka E-strängen som han även nämner vid namn. Han visar också hur man ska trycka på banden som om man aldrig hade spelat gitarr förut. Läraren visar hur man räknar band och vad prickarna på halsen är till för. Läraren är väldigt tydlig och tar en liten fras i taget vilket gör det lätt att hänga med. Här förklarar han vad ett powerchord är på ett bra sätt, att trycka ned ringfingret på nästa sträng två band upp, håll det greppet och flytta

omkring det greppet med fokus på var pekfingret är. Jag tycker dock att han spelar lite rastlöst mycket, vilket ger intrycket att riffet är så enkelt och tråkigt att spela att man måste fylla ut med en massa extra effekter.

Bildkvaliteten är hög.

Ljudkvaliteten är hög.

(<http://www.youtube.com/watch?v=gc6QQy17zzI> 2011)

Lektion nr 2

1234theking123411, 2011-12-27, **122 099 visningar**

Lektionen börjar med att läraren spelar riffet och solot med originalinspelningen i bakgrunden. Han använder själv väldigt mycket dist olikt originalet. När han har spelat klart står det att man kan hämta en tabulatur på en webbadress. När läraren ska instruera spelar han introriffet långsamt och en tabulatur visas i fönstret. Videon visar endast vänsterhanden och han spelar riffet först med en fingersättning bestående av alla fingrar sedan hur man spelar med endast pekfingret. Han spelar sedan riffet i originaltempo. Avdelning två i lektionen handlar om solot. Även här visas en tabulatur som man ska följa. Läraren spelar sedan solot sakta så man ska hinna se hur hans hand rör sig och samtidigt följa tabulaturen. Han spelar först halva solot utan puls eller avbrott mellan fraserna så man får stanna videon för att hänga med. Han avslutar med att spela vad han visat i originaltempo. Läraren fortsätter sedan på samma sätt med andra halvan av solot.

Hög bildkvalitet.

Tydligt ljud.

(<http://www.youtube.com/watch?v=H7jy5xF2IYM> 2011)

Lektion nr3

Ilearntoplay, 2011-12-29, **3 910 050 visningar**

Läraren spelar riffet till en bakgrund. Sedan delas bilden på mitten och till vänster visar en ritad gitarrhals var man ska trycka. Kameravinklar byts mellan att visa höger och vänsterhand. Lektionen delas i tre sektioner, en för varje fras. Vid varje ackord både visas och nämns vad ackordet heter. Läraren förklarar att ackorden är inversioner av kvintackord med tonikan på topp istället för i basen. Han visar hur man spelar med högerhandens tumme och pekfinger och då visar kameran endast det. Lektionen avslutas med att läraren spelar hela riffet i tempo då även en tabulatur visas.

Hög bildkvalitet

Hög ljudkvalitet

(<http://www.youtube.com/watch?v=-rP-9KCtYBE> 2011)

4.5 Little Wing

Lektion 1

JustinSandercoeSongs, 2011-12-29, **544 806 visningar**

Lektionen startar med att läraren spelar hela introt i helbild. Han förklarar sedan att för att spela till skivan behöver man stämma ner gitarren en halvton liksom Jimi Hendrix oftast gjorde. Han börjar sedan visa hur man ska spela och uppehåller sig en stund vid att spela med tumgrepp. Läraren förklarar ingående hur man dämpar strängarna och tar tid på sig vid varje fras. Sedan visar läraren också hur han spelar i närbild på gitarrhalsen. Den här lektionen är uppdelad på tre videos då läraren är nogga med att visa allt.

Bildkvalitet låg.

Ljudkvalitet hög.

(<http://www.youtube.com/watch?v=EGXwik5wnb0> 2011)

Lektion nr2

Guitarworld, 2011-12-30, **297 454 visningar**

Den här videon börjar med att man får höra originalinspelningen på introt och bilder på Jimi Hendrix visas samtidigt. Läraren berättar sedan att i den här låten hörs tydligt Jimis influenser från R&B- gitarrister som bland andra Bobby Womack och Curtis Mayfield. Sedan spelar läraren introt till metronom tydligt. Han förklarar sedan hur man med tumgrepp och dämpade strängar får det att låta som Jimi Hendrix. Läraren refererar varje fras i introt till det ackord som frasen bygger på. Den här lektionen går snabbt igenom introt med de olika fraserna och avslutas med att läraren spelar introt i långsamt tempo. I samband med lektionen visas även reklam för att köpa en DVD med alla låtar från skivan där de lärs ut.

Bildkvalitet hög.

Ljudkvalitet hög.

(<http://www.youtube.com/watch?v=XTgpcl5LsN4> 2011)

lektion nr3

PWGWorkshop, 2011-12-30, **104 670 visningar**

Läraren spelar först introt rytmiskt men med ett fel, ett extra slag som förvirrar. Sedan går han igenom introt snabbt. Han uppmanar till att ”gräva ner i strängarna med plektrumet” för att få rätt typ av ton och attityd. Läraren påpekar också att man ska låta en sträng ringa kvar medans man spelar nästa fras. Det är viktigt för att det ska låta rätt. Han spelar och pratar igenom varje del. Inga ackordreferenser och få bandangivelser. Kameran växlar mellan närbild och helbild när det behövs.

Bildkvalitet hög.

Ljudkvalitet hög.

(<http://www.youtube.com/watch?v=MaO4r-pDyxE> 2011)

4.6 Tabeller

Här redogörs resultatet i tabellform. En tabell för varje låt. Därefter kommentarer från mig.

Tabell 1 ”Nothing else matters”

Lektion	Visningar	Förebildande	Förenklade metoder	Bildkvalitet	Ljudkvalitet	Svagheter
Nr 1	1529761	Tydligt spel	Delar upp låten i fraser	Hög	Hög	Lektionen är uppdelad på två videor
Nr 2	291430	Spelar låten likt originalet	Tabulatur	Låg	Hög	Ingen förklaring på fingersättning, tonart eller metod
Nr 3	1732483	Slarvigt spelat Många fel Dålig teknik	Inga	Medel	Låg	Spelar slarvigt Många fel Nämner strängarna i fel ordning Dålig teknik

Egen kommentar

De här lektionerna skiljer sig åt på det viset att lektion nr 1 görs av en lärare som har vana att undervisa. Han har många lektioner på Youtube. Läraren förstår hur låten är uppbyggd vilket han använder när han lär ut låten och som gör det lättare att följa med i lektionen. De andra två lärarna visar inte att de har förstått låtens uppbyggnad. De gör inga ansatser att dela upp låtens delar, det ges inte heller några instruktioner om vilken tonart eller ackord som låten bygger på. I lektion nr 1 till skillnad från de andra får man lära sig mer om gitarrspel än bara just den låten. Om man bara lär sig var man ska trycka på gitarrhalsen får man ju inte mycket kunskap med sig till nästa låt man vill lära sig.

Tabell 2 ”Paranoid”

Lektion	Visningar	Förebildande	Förenklade metoder	Bildkvalitet	Ljudkvalitet	Svagheter
Nr 1	407866	Spelar till en bakgrund Tydligt spel	Delar upp solot i fraser Förklarar vilken ton man bender ifrån Uppmärksammar lägesskiften	Låg	Låg	Inga inräkningar
Nr 2	460447	Tydlig rytm	Tabulatur	Medel	Hög	Plektrumhanden visas aldrig
Nr 3	193431	Spelar tydligt	Spelar varje fras i tempo	Låg	medel	Plektrumhanden visas bara i början Läraren har märklig teknik

Egen kommentar

Alla dessa tre lektioner av Paranoid är lätta att följa med i. Den första lektionen är till skillnad från de andra inriktad på solospel. Läraren lägger här också en grund i solospel genom att dela upp solot i de olika fraser som förekommer vilket underlättar förståelsen jämfört med om han hade visat allt i en lång linje. Man får också som elev kunskaper i lägesskiften. Lektion nr 2 är en väldigt kort lektion och visar bara det nödvändigaste. Man får lära sig riffet korrekt men inget mer. I lektion nr 3 visar läraren hur man delar upp låten i fraser och är lätt att följa. Han hade dock kunnat ta tillfället i akt att förklara hur sextondelar fungerar då han visar hur många slag det ska vara på varje ton.

Tabell 3 ”Whole lotta love”

Lektion	Visningar	Förebildande	Förenklande metoder	Bildkvalitet	Ljudkvalitet	Svagheter
Nr 1	198688	Tydlig rytm	Tabulatur Delar upp låten i fraser	Medel	Hög	Plektrum- handen visas aldrig Slarvig rytm i ett av momenten
Nr 2	2835435	Rytmskt Tydligt Likt original	Tabulatur Ackorddiagram Förklarar sextondelar	Hög	Hög	Inga
Nr 3	79780	Spelar fel	Visar tydligt Visar fingersättning Förklarar powerchord	Medel	Hög	Spelar fel Dålig kameravinkel

Egen kommentar

Läraren i lektion nr 1 har många lektioner upplagda på Youtube. Han gör det metodiskt förenklande att dela upp låtens fraser men låter aldrig kameran att fånga plektrumhandens spel. Läraren i lektion 2 har väldigt bra förutsättningar då han har två kameror till sin hjälp för att visa hur man spelar. Han är dessutom den enda läraren som förklarar sextondelar på ett pedagogiskt sätt. Läraren i lektion nr 3 spelar fel men tydligt vilket förvirrar men han ger en bra förklaring till hur powerchord fungerar.

Tabell 4 ”Smoke On The Water”

Lektion	Visningar	Förebildande	Förenklade metoder	Bildkvalitet	Ljudkvalitet	Svagheter
Nr 1	792736	Spelar slarvigt och rastlöst	Förklarar hur man räknar band Visar förenklad version Förklarar powerchord	Hög	Hög	Spelar sånt som inte behövs för lektionen
Nr 2	122099	Väldigt mycket dist	Tabulatur Spelar i långsamt tempo	Hög	Hög	Delar inte upp solot i fraser
Nr 3	3910050	Autentiskt spelat	Bild på gitarrhals visar var man ska trycka Delar upp riffet i tre delar Visar hur man spelar med högerhanden	Hög	Hög	Inga

Egen kommentar

Alla tre lektioner av Smoke on the water har hög ljud och bildkvalitet men skiljer sig åt på det viset att i lektion nr 1 får man lära sig mer än bara låten, nämligen hur man räknar band på gitarrhalsen och vad är ett powerchord och hur använder man det. I lektion nr 2 har man hjälp av att läraren använder tabulatur men han delar tyvärr inte upp solot i de fraser som kunde vara till hjälp vid inläringen. Lektion nr 3 består av ett mycket autentiskt spel vilket underlättar inläringen av riffet på ett bra sätt. Läraren visar hur man delar in i fraser och dessutom får man en del teoretisk kunskap av att han förklarar inversioner av ackord och vad ackorden heter i den här låten.

Tabell 5 ”Little Wing”

Lektion	Visningar	Förebildande	Förenklande metoder	Bildkvalitet	Ljudkvalitet	Svagheter
Nr 1	544806	Autentiskt spelat	Visar tumgrepp Delar upp låten i fraser	Låg	Hög	Lång lektion
Nr 2	297454	Spelar godkänt i slutet av lektionen	Delar upp låten i fraser Ackord	Hög	Hög	inga
Nr 3	104670	Spelar tydligt		Hög	Hög	Snabb genomgång Inga ackordreferenser

Egen kommentar

I lektion nr 1 och två får man lära sig något mer än bara låten. Den första lektionen är emellertid väldigt lång så visst tålamod krävs av eleven. I lektion refererar läraren hela tiden riffet till de ackord som det bygger på vilket både ger extra kunskap till många och underlättar att lära sig låten för de elever som redan kan ackorden. I lektion nr 3 spelar läraren tydligt men den lektionen går väldigt fort och han ger inga referenser att hänga upp spelet på. Till lektionens fördel hör att den är väl filmad.

5. Diskussion

Syftet med uppsatsen var att undersöka hur elgitarrspel på Youtube lärs ut ur ett designteoretiskt perspektiv. De övergripande frågeställningarna var hur lärarna designar sina lektioner visuellt, auditivt och kommunikativt på Youtube, och vilken teknisk kvalitet lektionerna håller. Jag kommer här att diskutera resultaten utifrån bakgrundslitteraturen.

5.1 Läraren som förebild

I samstämmighet med Cayari (2011) är det många amatörer som lägger upp sina lektioner på Youtube. Flertalet av de lektioner som jag har undersökt ges av lärare som troligtvis är amatörer varav en tydligt uttrycker det i sin lektion.

5.2 Hur lärarna designar lektionerna visuellt

Lektionerna fokuserar framför allt på det visuella lärandet och bortser från lyssnande och kommunicerande med musik. De flesta av lärarna i de lektioner jag har undersökt spelade tydligt, men några lärare spelade väldigt slarvigt och rent ut av fel i presentationerna av låtarna, vilket definitivt påverkar lektionens kvalitet. Eftersom enligt Kempe & West (2010) så härmar eleverna vad läraren gör snarare än att göra vad han säger och i dessa lektioner står det visuella lärandet i fokus.

Det är olyckligt om eleverna lär sig fel genom att se de lektionerna och det kan vara svårare att rätta till i efterhand. Det kan dessutom bli ett tidsödande jobb för eleverna och bidra till att man tappar lusten att lära då man redan har lagt ned mycket tid på att lära sig något som man senare måste göra om. I och med att man som elev ofta försöker härma hur läraren gör har läraren ett stort ansvar att se till att spela rätt och att spela på ett sätt som är lätt att följa med i. Detta är i samstämmighet med Kempe och West (2010) som beskriver vikten av att man som lärare också visar på god teknik och hållning men att många lärare saknade både teknik och hållning.

Liknande tankar framförs av Criswell (2009) som menar att det är extra viktigt i undervisning på internet då man som lärare inte har någon dialog med eleven och alltså inte kan hjälpa eller rätta till sådant som gör det svårt för eleven att lyckas med sitt spel. I de flesta lektionerna kunde man inte heller se läraren i helbild så hjälp med hållning uteblev helt.

En av de vanligaste svagheterna är i min mening att man inte får se hur lärarna spelar med plektrumet. Det är viktigt att man som elev får ta del av så mycket information som möjligt av hur man spelar en viss låt. Återigen för att undvika att eleven gör det onödigt svårt för sig. Som Criswell (2009) menar i sin artikel måste läraren vara väl förberedd när han genomför sin lektion på internet, det gäller också hur det ser ut och vad man visar (Criswell, 2009).

I vissa lektioner följde det med en tabulatur som gör det lättare att se var man ska spela på gitarren men det ger ingen djupare kunskap om gitarrspel.

Några lektioner höll ett lågt tempo och läraren visade tydligt hur man ska spela men i många fall hittade jag inte något läraren gjorde som underlättade för att förstå lektionen.

5.3 Hur lärarna designar lektionerna auditivt

Lite fokus ges åt det auditiva lärandet. Några av lärarna spelar låten de ska lära ut tydligt, men få pratar om att lyssna. Bara tre lärare talar om hur något låter istället för hur det ser ut när man spelar. Om populärmusiker traditionellt sett som Green (2001) menar, har utvecklat sitt gehör genom att kopiera andra musiker så är det genom Youtube mer fokuserat på ett visuellt lärande snarare än auditivt.

5.4 Innehåll och meningsskapande

I samstämmighet med Criswell (2009) är det svårt att veta vad eleverna som ser lektionerna har för förkunskaper eftersom man som lärare inte vet vilka som ser lektionerna, men jag tycker att man kan ta upp vissa grundläggande hjälpmedel som vilka ackord, vilken skala och vilken tonart går låten i. Om inte annat så får eleven lära sig det då och kan ta med sig den kunskapen i fortsättningen.

Kunskaperna som eleverna får med sig är grunda och läraren agerar mer som artist än som pedagog. Lektionerna blir ofta mer underhållning än undervisning som även Georgii Hemming och Kvarnhall (2011) kommit fram till i sin undersökning som redovisas i boken *Perspektiv på populärmusik och skola*. Flertalet lärare tycks glömma att de är i rollen som pedagog och fokuserar mer på artisteri vilket gör att de lektionerna blir otydliga. Det är såklart viktigt att underhålla till en viss del för att hålla upp intresset men man får som pedagog inte tappa bort sitt huvudsakliga uppdrag att faktiskt lära ut något (Georgii-Hemming & Kvarnhall, 2011, s.143-164).

I Platonmetoden – Internetpedagogik talar Hirschi (2002, s.26) om vikten av att eleven kan relatera till något i undervisningen för att det ska få mening, och för att man ska komma ihåg vad man lärt sig. Eftersom lärarna i de lektioner jag undersökt inte relaterar till någon musikalisk term är det svårt att se hur meningsskapande de här lektionerna är. Endast två av femton lektioner innehöll någon slags referens till vilket ackord man spelade och bara en lärare talade om vilken tonart man spelade i.

Ur ett designteoretiskt perspektiv ska undervisningen vara meningsskapande (Selander 2009) vilket är svårt att se i de lektionerna som jag har undersökt. Lektionerna sätts aldrig in i ett sammanhang och långsiktiga mål uteblir.

Det designteoretiska perspektivet understryker vikten av att förstå lärande som ”meaning making” genom kommunikation och teckenskapande i en social miljö (Selander 2009, s.36).

Det är ett slöseri med resurser att många av lärarna inte passar på att lära ut fler saker utifrån de låtar som lärs ut. I de här lektionerna skulle eleven kunna lära sig mer än bara låten i sig som, vilka ackord låten bygger på, vilken skala, vilken rytmisk underdelning, vilken tonart och hur man delar in en låt i olika fraser vilket också skulle ge eleven mer kunskap att relatera till.

Lektionerna på Youtube tar inte hänsyn till tidigare erfarenheter och kunskaper som eleverna har och kan därför vara svåra att sätta i ett sammanhang. Det är helt upp till eleven att sätta in lärdomarna från dessa lektioner i en helhet och dra nytta av den kunskap som man tillägnat sig. Som Sundgren (2011) påpekade behöver eleven sätta in sina erfarenheter i ett led av flera moment för att få ut något av erfarenheten.

Poängen i hans pedagogiska teori är att se handlandet som ett led i en oändlig kedja bestående av flera moment: avsikt – planering – handling – reflektion - bedömning av resultat - ny avsikt och så vidare (Sundgren, 2011, s.110).

Detta kan vara svårt att uppnå med de lektioner som jag har undersökt eftersom eleven inte får någon hjälp med planering, reflektion och resultat. Det är helt upp till eleven själv att föra dessa tankar.

Ingen av lärarna i undersökningen talade om hur man skulle öva och gå till väga för att lära sig det som lektionerna går ut på.

5.5 Hur lärarna designar lektionerna kommunikativt

Som jag tidigare har nämnt så är kanske den största svagheten med alla de här lektionerna att det inte uppstår något samspel, endast en lärare uppmanar eleven att spela med i lektionen.

Den upplevelse av musikalisk samhörighet och kommunikation som man kan få av att spela tillsammans med en lärare är väldigt viktig för det fortsatta musicerandet. Denna tanke överensstämmer med Rays (2004) avhandling om musikaliska möten man minns där hon har låtit människor berätta om sina musikaliska erfarenheter. Slående är att kommunikationen, att spela och sjunga tillsammans är det som har gjort bestående intryck på väldigt många. Det är just detta som gör att många överhuvudtaget utövar musik (Ray, 2004). Detta resonemang liknar även Gullbergs (2002) som menar att samspelet är det som många i huvudsak tänker på när det gäller musik. Troligtvis använder man Youtube för att lära sig något man har hört på annat håll och inläringen blir mer tekniskt orienterad än musikalisk.

Det finns i de här lektionerna inte heller någon möjlighet till direkt kommunikation mellan elev och lärare, utan eleven är hänvisad till att skriva sina frågor i kommentarfältet på Youtube.

5.6 Den tekniska kvalitén

Jag ansåg det viktigt att ta reda på hur mycket ljud och bild hjälper till att följa lektionen. Lektioner med bra bild och kameravinklar som följer händelseförloppet i lektionen är mycket lättare att följa än de som bara visar en del av lärarens instruktioner. Detta är i samstämmighet med Criswells (2009) syn på undervisning på internet där han menar att tekniken måste vara av hög kvalitet och hur man filmar och spelar in ljud behöver vara väl planerat. Det är viktigt för en videolektion att eleven får ta del av allt som behövs för att lära sig en låt eller ett visst moment. I många lektioner hade läraren slarvat med att visa viktiga moment som till exempel att utsluta plektrumhanden.

Jag har även tagit hänsyn till hur behagligt jag upplevde det var att se och lyssna på lektionen. Med låg bildkvalitet blir man ofta ofokuserad på grund av att det är ansträngande att se en sådan lektion. Samma sak gäller ljudet. I de lektioner som hade använt sig av bra teknik för inspelning av ljud var det betydligt lättare att följa med och att förstå hur man skulle spela.

5.7 Fördelar med lektioner på Youtube

Lektionerna på Youtube kan vara en hjälp då man vill lära sig en viss låt snabbt och se hur någon spelar när man sitter hemma och övar. Man har ju då direkt tillgång till en lektion om det är något särskilt man vill titta på vid en tidpunkt man själv väljer vilket leder till Sundgrens (2011) tankar om elevens möjlighet till eget val av undervisning och de positiva effekterna det kan ha på kunskapsinläring.

Kempe och West talar om fördelarna med att ha tillgång till en filmad föreläsning som eleven kan relatera till. Eleven slipper då känna osäkerhet i vad som tagits upp på den lärarledda lektionen och får förhoppningsvis också inspiration genom att se lektionen igen (Kempe & West, 2010). Detta bör då öka motivationen till att öva. Liknande tankar förs fram av Selander som i ett designteoretiskt perspektiv talar om hur eleverna använder sig av nya medier för att utveckla sitt lärande då de kan utarbeta egna strategier för sin personliga inläring och i samklang med dagens användande av media utforma sin utbildning på ett modernt sätt (Selander, 2009, s. 24-25). De lektioner som har undersökts skapar förutsättningar för egen undervisning även om innehållet är tunt.

5.8 Metodval

Det finns en del svårigheter i att undersöka Youtube av den anledningen att sidan är så stor och hela tiden växer och förändras.

En annan svårighet jag fann var att det inte finns så mycket tidigare forskning på ämnet lektioner på Youtube. En hel del artiklar har skrivits om videokonferenser som lektionsplattform, men jag har inte kunnat hitta någon artikel eller avhandling om lektioner på Youtube. Jag har lagt ned flera timmar själv och med hjälp av bibliotekarier försökt att finna forskning och fakta, tyvärr utan större resultat. Jag kan till stor del just på grund av det, tycka att det finns ett behov av att forska på ämnet, då jag tror att Youtube är en stor del av musik och lärande idag.

Om jag fick möjlighet att göra om undersökningen skulle jag även ha använt mig av kontrollgrupper för att undersöka hur de upplevde lektionerna och vilken hjälp de eventuellt hade av dessa. Med kontrollgrupper menar jag att gitarrlärare oberoende av varandra får ta ställning till hur de uppfattar lektionerna utifrån mina frågeställningar. Eftersom jag som lärare och musiker satt ensam och studerade dessa lektioner var det omöjligt att lägga åt sidan mina egna erfarenheter och tankar om hur gitarrundervisning bör bedrivas. Det leder mig till slutsatsen att jag skulle använda mig av en kontrollgrupp om jag gjorde om undersökningen och i och med det skulle jag få en större datainsamling och därmed ett mer objektivt resultat.

Denna studie eftersträvar inte representativitet i statistisk mening utan är ett axplock av de lektioner som finns på Youtube. Det skulle vara tidsmässigt omöjligt att göra en undersökning av alla lektioner på Youtube inom ramen för detta arbete.

5.9 Vidare forskning

Det vore intressant att med kontrollgrupper bestående av elever, undersöka skillnaden mellan de som använder Youtube i kombination med lärare, de som bara använder Youtube och de som inte alls gör det. Kommer eleverna att ha olika inlärningskurva och kommer de uppleva gitarrspelet annorlunda? Hur många som faktiskt lär sig att spela gitarr genom Youtube kan också vara värt att undersöka.

Det finns idag vissa hemsidor där man betalar för att få en lektion via internet. Jag skulle gärna se en undersökning om kvalitet och resultat även av den undervisningen.

5.10 Slutsats

Det är lätt att lära sig låtar via Youtube men om man vill lära sig mer om gitarrspelets grunder så saknas det mycket i de lektioner som jag undersökt. Som jag tidigare nämnt så är de flesta lektionerna fokuserade på var man ska trycka på gitarrhalsen för att kunna spela en låt men väldigt lite teori om varför man ska trycka på ett visst gitarrband nämns. Om eleven ska förstå hur gitarren fungerar i ett musikaliskt sammanhang så måste eleven själv kunna hitta de lektioner som tar upp helheten i musiken med harmonier, rytm och tonalitet.

Georgii-Hemming och Kvarnhall (2011) menar att det kan uppstå ett tomrum med den digitala läraren då kommunikationen är begränsad. På Youtube är man begränsad till den interaktion som kan uppnås med att man skriver en fråga till läraren som vid senare tillfälle har möjlighet att svara eller låta bli. Det finns ju heller ingen spontanitet och möjlighet till improvisation i den här typen av undervisning.

Rewarding a young apprentice with a sticker or a piece of candy is impossible via a videoconference (Criswell, 2009, s.26).

Samspelet uteblir helt vid den här typen av undervisning trots att musik till stor del handlar om kommunikation enligt både Ray (2004) och Gullberg (2002). I vissa av lektionerna har

man lagt till en bakgrund som man kan spela till och man kan i vissa fall då rytmen är tydlig spela med läraren men eftersom lektionen är förinspelad så uppstår inget musikaliskt möte. Den här typen av undervisning står alltså i stark kontrast till Rays avhandling om musikaliska möten man mins där hon tar upp vikten av musikalisk kommunikation och vilket avtryck det gör på en människa (Ray, 2004).

Jag har kommit fram till att lektioner på Youtube har alldeles för många brister för att vara enda resurs till att lära sig att spela gitarr. De lektioner som jag har undersökt saknar progression och det är upp till eleven att hitta det som den behöver för att komma vidare i sin musikaliska utveckling. Lektionerna är ofta grunda och saknar den teoretiska delen av gitarrspel. Dessa lektioner bygger ingen musikalisk grund utan är bara lösryckta fragment av musik och elgitarrspel.

Det kan dock vara ett bra komplement till att ha en lärare då man har tillgång till en lektion när som helst man är uppkopplad på internet. Det effektivaste användningsområdet av lektioner på Youtube kan vara att den lärare som man även träffar personligen lägger upp sina lektioner för att eleven skall kunna gå in och titta när han eller hon behöver då finns möjlighet till återkoppling som annars uteblir.

För att undervisa genom Youtube måste läraren noggrant designa lektionen genom att ta hänsyn till de delar av lektionen som jag nämnt. Hur läraren designar lektionerna visuellt, auditivt och kommunikativt och hur den tekniska kvalitén är gällande ljud och bild.

I uppsatsen har undersökts om gitarrlektioner på Youtube - hur det ser ut. En intressant fortsättning är gitarrlektioner på Youtube - så funkar det!

7. Källförteckning

- Alexa (2011) tillgänglig 2011-09-09 <http://www.alex.com/siteinfo/youtube.com>
- Cayari, C (2011). The YouTube effect: How YouTube has provided new ways to consume, create, and share music. *International Journal of Education & the Arts*, 12(6). Tillgänglig 2011-08-29 <http://www.ijea.org/v12n6/>.
- Criswell, C (2009). Teaching Music from a Distance. *Teaching Music*, 16(4), 26-27.
- Georgii-Hemming, E, Kvarnhall, V (2011). Youtube som musikalisk erfarenhet i Ericsson, C Lindgren, M (red) *Perspektiv på populärmusik och skola*, (ss. 143-164). Lund: Studentlitteratur AB.
- Gold, J (2011). Guithrie Govan takes the reins in prog rock's rowdy new democracy, *Guitar Player* Publicerad i USA juli 2011, s.64.
- Green, L (2001). *How popular musicians learn: a way ahead for music education*. Aldershot: Ashgate
- Gullberg, A-K (2002). *Skolvägen eller garagevägen. Studier av musikalisk socialisation*. Musikhögsk. i Piteå, Luleå tekniska univ. [distributör], Diss. Luleå: Univ.,2002, piteå, 2002
- Hirschi, H M (2002). *Platonmetoden – Internetpedagogik*, Stockholm: Industrilitteratur AB.
- Kempe, A-L & West, T (2010). *Design för lärande i musik*. Stockholm: Norstedts.
- Nilsson, B (2011). Unga, populärmusik och skola i Ericsson, C Lindgren, M (red) *Perspektiv på populärmusik och skola* (ss. 83-104). Lund: Studentlitteratur AB.
- Patel, R & Davidson, B (2011). *Forskningsmetodikens grunder – Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*, 4.,[uppdaterade] uppl. Lund: Studentlitteratur.
- Putnam, R (2001). *Den ensamme bowlaren. Den amerikanska medborgarandans upplösning och förnyelse*. Angered: SNS förlag, Originalets titel: *Bowling alone. The Collapse and Revival of American Community*
- Ray, J (2004). *Musikaliska möten man minns: om musikundervisningen i årskurserna sju till nio som en arena för starka musikupplevelser*. Åbo: Åbo Akademis förlag.
- Schenk, R (2000). *Spelrum - en metodikbok för sång- och instrumentalpedagoger*. Göteborg: Bo Ejeby Förlag
- Selander, S & Kress, G. (2010). *Design för lärande: ett multimodalt perspektiv*. Stockholm: Norstedt
- Selander, S. (2009). Didaktisk design. I S. Selander & E. Svärde-Åberg (red) *Didaktisk design i digital miljö – nya möjligheter till lärande*. (ss 17-36) Stockholm: Liber
- Svärde-Åberg, E. (2009). Digitala miljöer i tre svenska skolklasser, I S. Selander & E. Svärde-Åberg (red) *Didaktisk design i digital miljö – nya möjligheter till lärande*, (ss.72-90). Stockholm: Liber
- Statistiskacentralbyrån(2012).Tillgänglig:2012-05-23
<http://www.ssd.scb.se>
- Sundgren, G. (2011). John Dewey – reformpedagog för vår tid? I A. Forssell (red.) *Boken om pedagogerna*. (6 uppl.). (ss. 103-129). Stockholm: Liber

Sverigesradio(2011).Tillgänglig:2012-03-23

<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=103&artikel=4583079>

Wingstedt, J (2008). *Making Music Mean. On Functions of, and Knowledge about, Narrative Music in Multimedia*. Diss. Luleå, Universitetet, 2008

Wingstedt, J (2012-01-13). *Personlig kontakt*

Youtube (2012). Tillgänglig: 2012-05-12, <http://www.youtube.com>

Åkerlund, D (2011). Ungas lärande i sociala medier. I M. Alexandersson, & T. Hansson (Red.), *Unga nätmiljöer* (ss. 23-42). Lund: Studentlitteratur.

Länkar till lektioner:

Youtube.com

Lektion nr 1 Nothing Else Matters Lesson <http://www.youtube.com/watch?v=ifQhQv9nlaM>

Hämtat: 2011-10-31

Youtube.com

Lektion nr2 Nothing Else Matters Lesson <http://www.youtube.com/watch?v=uE5Y50nObzQ>

Hämtat: 2011-10-13

youtube.com

Lektion nr 3 Nothing Else Matters Lesson <http://www.youtube.com/watch?v=zSqO1t8DP58>

Hämtat: 2011-10-13

Youtube.com

Lektion nr 1 Paranoid Lesson http://www.youtube.com/watch?v=io_L-QAtE0g

Hämtat: 2011-11-04

Youtube.com

Lektion nr 2 Paranoid Lesson <http://www.youtube.com/watch?v=SdYt5zeMEyQ>

Hämtat: 2011-11-04

Youtube.com

Lektion nr 3 Paranoid Lesson <http://www.youtube.com/watch?v=iiCMp0POdGY>

Hämtat: 2011-11-04

Youtube.com

Lektion nr 1 Whole lotta love lesson <http://www.youtube.com/watch?v=JJ3r4rLVQA0>

Hämtat: 2011-11-22

Youtube.com

Lektion nr 2 Whole lotta love lesson <http://www.youtube.com/watch?v=isq8ZQSgnBs>

Hämtat: 2011-11-24

Youtube.com

Lektion nr 3 Whole lotta love lesson http://www.youtube.com/watch?v=Zi_KZfG7YV0

Hämtat: 2011-11-24

Youtube.com

Lektion nr 1 Smoke on the water lesson <http://www.youtube.com/watch?v=gc6QQy17zzI>

Hämtat: 2011-11-27

Youtube.com

Lektion nr 2 Smoke on the water lesson <http://www.youtube.com/watch?v=H7jy5xF2IYM>

Hämtat: 2011-12-27

Youtube.com

Lektion nr 3 Smoke on the water lesson <http://www.youtube.com/watch?v=-rP-9KCtYBE>

Hämtat: 2011-12-29

Youtube.com

Lektion nr 1 Little Wing lesson <http://www.youtube.com/watch?v=EGXwik5wnb0>

Hämtat: 2011-12-29

Youtube.com

Lektion nr 2 Little Wing lesson <http://www.youtube.com/watch?v=XTgpcl5LsN4>

Hämtat: 2011-12-30

Youtube.com

Lektion nr 3 Little Wing lesson <http://www.youtube.com/watch?v=MaO4r-pDyxE>

Hämtat: 2011-12-30